

N:o 58.

Af Herr Grefve **E. Sparre:** *Om underdånig skrifvelse ang. beredande af medel för nyttiga uppfinningar understödjande.*

Vid 1878 års riksdag väcktes af mig ett af Andra Kammaréns 4:de tillfälliga Utskott tillstyrkt förslag om skrifvelse till Kongl. Maj:t, rörande anslag af allmänna medel till understödjande af nyttiga uppfinningar. Ehuru förslaget då icke vann Kammaréns bifall, tillåter jag mig att efter tre års förlopp, hvarunder erfarenheten torde hos mången bekräftat riktigheten hos Utskottets och mina åsigter, nu återkomma till detta förslag.

Industriens historia intygar, säger Utskottet, huru misstron mot det nya och oförsökta, huru fasthållandet vid gamla vanor och inrotade fördomar, huru afunden mot uppfinnare-snillet och auktoritetstron på det fäderneärfdas och allmänt antagnas ofelbarhet, stält sig gäckande och hindrande i vägen för mången, som först sökte bryta en af de vägar, på hvilka senare menskligheten gått framåt från en odlingens seger till en annan. Hon lär oss, att om ock mången, af samtiden förbisedd, uppfinnarens minne fått upprättelse i efterverldens beundran, denna försenade rättvisa ej godtgjort den förlust, som tillfogats generationer, derigenom att hans tanke qväfdes af den likgiltighet, som mötte densamma, då den ville träda ut i lifvet.

Företrädesvis i ett land som Sverige, hvars läge, hvars tillgång på vattenkraft och råämnen för industrien, hvars långa vintrar slutligen, som under en stor del af året göra jorden otillgänglig för arbete och såmedelst hänvisa dess inbyggare till industrien, är det af vikt att å ena sidan de uppfinningar, som kunna vara förtjenta af uppmuntran, omhuldas, å den andra att de otvifvelaktigt ganska många, som deraf icke äro förtjenta, tillbakavisas. En pröfning af sakkunnige i detta afseende kan icke

annat än gagna. I ett litet land med små tillgångar äro de mecenater sällsynta, som i andra rikare länder välvilligt räcka handen åt uppfinnaren, hvilken, vanligen försedd med små tillgångar, inom kort förbrukat dessa till utarbetande eller tillgodogörande af sin upptäckt. Möjligheten af en uppmuntran från det allmännas sida skulle stödja hans mod och uppehålla hans krafter.

De medel, som för det närvarande stå till buds för nämnda ändamål, utgörande dels räntan å den så kallade Wallmarkska fonden, 2,000 kronor, stald till Vetenskaps-Akademiens disposition, och dels ett, Jernkontorets styrelse anvisadt, anslag af 24,000 kronor, bestämdt för, bland annat, uppfinningar inom jernhandteringen, äro allt för ringa för att i någon den ringaste mån kunna motsvara behovet.

Beträffande formen för det ifrågasatta understödet, hvilket jag i mitt förra förslag ansåg böra utgå såsom lån, fann Utskottet sig icke då kunna tillstyrka detsamma. Utskottet ansåg nemligen uppfinnaren egentligen vara i behof af understöd för utarbetande af sin idé, men att, då detta skett, låneunderstöd för förverkligandet kunde annorledes än genom statens mellankomst erhållas. Utan att obetingadt vilja medgifva rigtigheten af denna åsigt, då utarbetandet af en idé ofta på det närmaste sammanhänger med förverkligandet deraf, erkänner jag likväl, att giltiga invändningar mot denna form kunna göras; och då Utskottet på grund af de upplysningar, som af sakkunniga meddelats, kommit till den åsigt att med ett ganska måttligt årligt anslag — några tusen kronor — rätt mycket skulle kunna göras för ändamålet, finner jag icke lämpligt att närmare specificera formen, hvilken, om ärendet anmäles hos Kongl. Maj:t, kunde efter Vetenskaps-Akademiens hörande, närmare bestämmas.

Jag tillåter mig således att, vidhållande Utskottets tillstyrkande, vördsam samt föreslå,

att Riksdagen till Kongl. Maj:t aflåter skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande frågan om nyttiga uppfinningars understödjande genom ett till Vetenskaps-Akademiens förfogande staldt anslag, samt derom till en kommande Riksdag göra den framställning, hvartill frågans närmare utredning kan föranleda.

Om remiss till tillfälligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1881.

Eric Sparre.